

Streszczenie

*Uczni, odkrywcy i pionierzy pochodzenia żydowskiego
w kształtowaniu i rozwoju wrocławskich nauk medycznych
w II połowie XIX i pocz. XX w., ze szczególnym uwzględnieniem
Wydziału Medycznego Uniwersytetu Wrocławskiego*

Celem pracy badawczej jest zdefiniowanie i zaprezentowanie uczonych pochodzenia żydowskiego, którzy wywarli istotny wpływ na kształtowanie i rozwój wrocławskich nauk medycznych w II połowie XIX w. i na początku XX w. Przedmiotem analizy są badania biograficzne grupy naukowców, którzy w uprawianych przez siebie dziedzinach wiedzy stali się pionierami i prekursorami pewnych rozwiązań oraz metod, wykraczając poza granice dotychczas przyjętej i stosowanej praktyki. Określona w temacie badań cezura czasowa, będąca wypadkową wielu przenikających się czynników, wynika z zasadniczego faktu, stanowiącego o istocie zaistniałego fenomenu. Był nim wszechstronny rozwój nauk teoretycznych i praktycznych w XIX w. Praca badawcza koncentruje się jednak na II połowie stulecia, z uwzględnieniem okresu do 1933 r., kiedy z jednej strony nastąpił proces eksploracji obszarów wiedzy, a z drugiej – zanim społeczność żydowska została wykluczona z różnych dziedzin życia. Zakres analizowanego zjawiska obejmuje szereg procesów towarzyszących, reprezentatywnych zarówno dla omawianego okresu, jak i miejsca oraz grupy „etniczno-wyznaniowej”. Transformacja ustrojowa i liberalizacja prawa umożliwiły zmianę statusu prawnego Żydów i ich równouprawnienie. Proces ich asymilacji i akulturacji w duchu Haskali wyraźnie zaznaczył się we Wrocławiu. Powstało tutaj silne środowisko inteligencji żydowskiej reprezentowane przez grupę naukowców związanych z Uniwersytetem Wrocławskim i jego Wydziałem Medycznym. To oni wywierali istotny wpływ na kształtowanie i rozwój nauk medycznych. Ich osiągnięcia na skalę medycyny europejskiej i światowej predestynowały ich do roli odkrywców i pionierów wyznaczających nowe kierunki rozwoju. Praca badawcza nie ma na celu ani gloryfikowania, ani tym bardziej stygmatyzowania ze względu na pochodzenie czy wyznanie, a jedynie dokonania obiektywnej oceny zasług uczonych pochodzenia żydowskiego na rzecz wrocławskich nauk medycznych.

Renata Pilkoska-Klakowska

Summary

Scholars, explorers and pioneers of Jewish origin in shaping and developing of Breslau medical sciences in the second half of the 19th century and the beginning of twentieth century, with particular emphasis of the Medical Faculty of the Breslau University

The aim of the research work is to define and present scholars of Jewish origin who had a significant impact on the formation and development of Breslau's medical sciences in the second half of the 19th century and at the beginning of the 20th century. The subject of the analysis is the biographical research of a group of scientists who became pioneers and precursors of certain solutions and methods, going beyond the boundaries of previously accepted and applied practice. The time limit specified in the subject of the research, which is the result of many interpenetrating factors, results from the fundamental fact that determines the essence of the phenomenon that has occurred. It was the comprehensive development of theoretical and practical sciences in the 19th century. Research, however, focuses on the second half of the century, taking into account the period up to 1933, when on the one hand the process of exploring the areas of knowledge took place, and on the other – before the Jewish community was excluded from various areas of life. The scope of the analyzed phenomenon includes a number of accompanying processes, representative both for the discussed period, as well as for the place and „ethnic-religious” group. The political transformation and liberalization of the law made it possible to change the legal status of Jews and give them equal rights. The process of their assimilation and acculturation in the spirit of Haskalah was clearly visible in Breslau. A strong community of Jewish intelligentsia was established here, represented by a group of scientists associated with the University of Breslau and its Faculty of Medicine. They exerted a significant influence on the formation and development of medical science. Their achievements on the scale of European and world medicine predestined them to the role of discoverers and pioneers setting new directions of development. The research work is not intended to glorify or, even more so, to stigmatize due to origin or religion, but only to objectively assess the merits of scientists of Jewish origin for Breslau's medical sciences.

Denata Wilkoszewska-Krakowska